

تورک یوردی

تورک ادب‌انگاری مرکزی هیئت طرفندره نشر اولنور.

جلد ۲

آغستوس ۱۳۴۱

نومرو ۱۱

جاناوار

اوچنچى پرده

[عینى معنه]

برنجى مجلس

أمتى ، (اولا يالکىز ، سوکره) على بابا

« عثمانك ألى قانلى ، قورقارم ، آغا ! » دیدى .

أمتى

جاندارمايه كیده يدك ...

على بابا

اونك ده قلى طاشدن ،

« كيجه يوللر قورقوولو ! » ديه رك ساودى باشدن -

أمتى

اياشكه دوشه يدك ، يالواره يدك ...

على بابا

أمتى ،

بن هر نه سويله دمسه طوئى نادى ، ديكلمه دى .

ناصل يالوار ديقى كورسهك ياتاردى ايچك ...

اونك طاشدن قلىنه هيچان ويرمك ايچين

دامارلر يك بوتون قانلر نى بوشالتم .

قابل دكل ، آئى نادى ايلرى يه بر آديم !

بو كيجه آقيتديغم ياشلرك حسابى بوق ،

حياتمه دوكد يكم كوز باشندن داها چوق ...

هر قاپينك اوكتنه آغلادم ساعتريجه .

ديدم كه : « بكا يارديم ايدىكزده بر بارچه

أمتى

بر خبر وارى ؟

على بابا

خاير . احمد نرده ؟

أمتى

كله دى .

على بابا

براونده اميدم وار ، بكله يلم احمدى .

أمتى

نرملرده دولاشدك ؟

على بابا

بيك برقاي يي چالدم ،

دولاشمقندن يورولدم ، آغلامقندن بونالدم .

أمتى

مختاره اوغرادكى ؟

على بابا

اوغرادم .

أمتى

نه سويلدى ؟

على بابا

«مالم، ملكم نه وارسه هپ سزه حلال اولسون،
«يالكرز قيزم شونلك آللرندن قورتولسون!»
فقط يدي دولته ميدان او قوياں ارلر
فاسل عمره قارشى دولو ديز كين كيدرلر؟
أمى

نه دن چكينيورلر؟

على بابا

اونك اشراقلندن !

أمى

نه خدمت بگله نيركه چيكنه نى بر ييغيندن!

على بابا

زيغىرى قارا كلقدنه دولاشدم بوتون كوبي،
يوللرى قايلايان بوسيم سياه ثورتوي
كوزلرمله پيرتارق كزدم بووقته قادار .
ديدم: «ملكه بر بردز زينك سسى چيقار!»
سسى دكل، مزاري چيقسه يدي سوينيردم..
اللهك اطنى بوي؟ توبه، كناهه كيردم .

أمى

نه كناه ايشله دككه بوجزايه وورولدى؟

على بابا

بر ئوكسوز بووتدكده ايشته تا كريدن بولدى!
ياپديم ايتلكلى كورمىيورى ملكلر،
بش وقته بش قاتان ياراتاندن نه بكلر؟
كيرلنديلر آللى ييل طاشيديم بر نامى،
بكا بوآق صاحله بو حقارت رواي؟..

أمى

آغلانما، آغا، ذاتا بوره كم پارچالانمش!

على بابا

دوغرونك يارد، جيسى مولاديرلر، يالانمش.
قارا كلقدنه كزمكن كوزم كوكلم قاراردى،
مولاياردى عجم اولسه نى تكى ساواردى؟..

أمى

قاي وورولدى...

على بابا

كيم او؟

احمدك سسى

آچيك، بن كلدم ايشته

أمى

بر خبر اولسه كرك بو آنسزىن كلشده !

(احمد يورغون، پريشان بر خالده كيره)

ابگنجى مجلس

اولكيلر، احمد .

على بابا

يالكرز كلدك احمد؟

احمد

يالكرز كلدم .

على بابا

قيز نروده ؟

أمى

زينبى بولادكمى؟

احمد

زينب امين بربرده !

زوآلى قيز آليور شيمدى راحت بر نفس

على بابا

اوستك باشك قارشىق... نروده باشكده كىفس؟

احمد

دوكونه كيمه دم ياء، قيزك يشته دوشدم،

قاجير بر كن ايجه قاوغا ايتدم، دو كوشدم..

على بابا

نه دن براقدك اونى؟

أمى

كتيره يدك يانكده !

احمد

طاشیمغه قوتی یتهدی حیوانکده
اونی قویتو بریرده حقه امانت ایتدم . . .

علی بابا

دیمک که بوش یره بن بختمه لعنت ایتدم ،
زینی بولش احمد !

آمتی

اونی بر کره کورسهم ،
راضییم ، سورنجمدن جان ویریرسهم ، ثولورسهم . .

علی بابا

اوح هله قورتولدی یا ، بومژده بکا یتر ،
یاغام آرتق بیک درده دوشسهم ثولومدن بتر ؟

آمتی

آکلاتسک آ بر کره شو باشکدن کچنی !

علی بابا

ناصل قاجیردک اونی ؟

احمد

یورغونلق آلدی بی ،
بارینه آکلاتیرم .

علی بابا

ناز ایتمه ، آکلات هله
ناصل کچیردک بزم یوصمانی تکرار آله ؟

آمتی

زینک باشی ایچون سوبله ، احمد !

احمد

صوصکز ،

سزده مسلمانسکز ، اللهک قولیسکز ،
بو قاداردوشمک اولماز بر یورغونک اوستنه . .

علی بابا

براقلاک دوغرو دکل بونی باشقه بر کونه .
سوبلهده دیکله یهلم .

احمد

سوبله نه جک نه قالدی ،
فرض ایدک که بوکیجه اولانلر بر مصالندی .

علی بابا

فرض ایتمکله اولوری ؟ یوق یوز کده بت بکیرم
آلبت بر شیلر اولدی . . .

احمد

سوبله ییم ایترسه کز !

آمتی

دیکله یورز !

احمد

بورادن چیقشدم آتکزله ،

قنبرلینک اوینه واردم همان اوخیزله .

چونکه بو او اولنره آک یاقین یر دیوردم ،

اطرافنی دولاشدم ، کتدیمی اونی یوردم ،

قاییه قولاق ویردم ، دیکلهدم قسلردن .

زینک سسی کلیر بلکه ، دیدم ، ایچردن !

فقط نه بر آیدینلق ، نه کوچوک بر فیصلتی . .

اوزمان بردنبره یوسرو قلمر قیصیلدی ،

قاییه اوموز ویردم . ده وریلدی کورولتوسز .

قلبمک چارینتییسی نه یدی ، بر دوشونکز !

بو قویویه بکزه یین قارا کلغه دالنجه ،

تهلکه نک اوکنده یاپا یالکز قالنجه

صوغوق بر تر به لیردی ووران شفا قلمده .

ایلری یه آتدیم هر قوتلی آدیمده

ایکی شی بکله یوردم : بری زینک سسی ،

بری ده یابر قورشون ، یابر بیچاق ضربه سی . .

آمتی

صوکره ؟

علی بابا

نه ، صوکره احمد ؟

احمد

صوکره سی هیچ ، ناقله .

بهوده یش بو آوی کزد بکم مراق ابله . .

آرادم تادامندن آک آلت قاتنه قادار ،

نه زینب وار ، نه عمر ، نه ده باشقه آداموار !

علی بابا

رده یمشلر ؟

احمد

عقلنه بیک برشی کلیوردی ،
 اوردن چیقیدن وقت یاغمور چیه لیوردی .
 داغه قاجشلر دیسه اولماز ، قارا کلقدی آی ،
 اگر کویده اوله لر اوه کچیرمک قولای .
 فقط یاتسی زمانی کیمدن آرار ، سوراردم ؟
 ایشته بودوشونجه یله کویدن دیشاری واردم ،
 اوطوردم بر منارک اوستنه ایرکیلنه دن ،
 پایه جنم ایشلری کسیرمه دن ، بینمه دن ...
 باشلادی تا اوزاقدن برکوپک هایقیرماغه :
 بردن بره دایادم قولاغمی طوپراغه ،
 نفسی کسهرک دیکلدم درین درین ،
 بکا سس ووردیکنی طوبدم همان برلرک ...
 بوسس سانکه مناردن برحیات خبریدی ،
 درت ناله اوزاقلاشان آتلیرک سسلریدی .
 بوسسی ایشیتیرده دوروریم اوردنه بن ؟
 آتیه آتلاخیجه قویبوردم تپه دن ،
 بیلدیریم سرعتیله ایندم باییر آشاغی ،
 برحله ده آرقه ده براقدم بزم داغی ...
 امورمده دکلدی . آت قایاقلاناچقمش ،
 بن دوشه جگشمده حیاتم یاناچقمش ...
 پایان قوشار کیدیم ، کسلیشدی نفسم ،
 روز کارک شدتندن اوچدی باشمدن قسم .
 قولالرمده دائم قاباران بر اوغولتو ،
 کیدیوردیم عمرک کیتدیکی کویه دوشرو ..

علی بابا

یشدکمی اونلره ؟

احمد

یشمکمی ، نه کزهر !
 آوامزده آچیقلى برفرسندن فضله یر .
 هم یاغمور ، هم قارا کلک ، تیره یوردی هریرم ...

بوقدی مهموز ووردیم آتدن باشقه رهبریم .
 کوزلرم کورمه یوردی اوچ آدیم ایلری بی ،
 قووالایورم کیدیم کوروغمز بریری بی .

برساعتلق یول آلدیم ، بر آغاچلغه ایردم ،
 آتدن آتلازیارق طوپراغه قولاق وبردیم :
 حالا اونال سسلری ، بکا امید ویرن سس ...
 برپارچه اوطورمادن ، دیکلغه دن برنفس ،
 ینه شیمشک خیزیله یوله دوام ایندم ...
 نهایت ایشیقلى کوروشن کویه یتدم ...
 دوردیم . آتی باغلادم . یوقلادم سلاخی
 تا کریم عفو ایتسین دیدم آرتق هرکنهای
 یاواش یاواش باغنه ایلرله دم عمرک ،
 هیچ فرقنده دکلدم باله باصدینم برک !
 آلارق دیشلریمک آراسنه خنچری
 همان چیتدن آلدیم ، کیردم باغدن ایجری .
 قارا کلقده کوزیمه چارپیدی ایکی پنجره ،
 بکزییوردی ایچنده آلو یانان کوزلره ...
 پنجره نك آلتدن دیکلدم اولانلری ،
 عورت اوغللرینک قاینایوردی قانلری .
 برکناردن اوزاندم ، باقدم اوك ایچنه ،
 وای آله دوشه جک قجه لرك پیچنه !
 قدح لر بربرینک آرقه سندن قوشوور ،
 ایکسی ده هرشیثی آچیقندن قونوشوور ...
 وارمام ایچون یوقاری قاتده یانان ایشیغه
 آصیلدم برچارداغه دولاتان صارماشیغه .
 پنجره دن اکیلدم ، کوردیم صاری برمومک
 آیدینلغنده صوافون یاندیغنی روحک ...

آمتی

کیم بیلیر ، نه بایقینلق کچیرمشدر قورقودن !
 احمد

کوچ حال ایله قالدیردم نشانیلی اوغودن .
 هایقیراجقکن بنی یابانچیدن صایارق
 صوصدی ، کیم اولدیغمی لحظه ده آکلایارق ...

بردن بره بويغه ساريلىدى ايكي قولى ،
 ديدم : « چيلغىنلىق ايتتە ، يول تەلەككە ايله دولو ! »
 ايگىمىزدە ايستىرگن آشاغىيە آتلامق
 اوزون بر كورولتو ايله دوشدى ، يىقىلدى چارداق
 تلويولش اولاجق كە ايجرودن بو كورولتو
 اوده سىلر يوكسلىدى ، بر تلاشدر كورولدى ...
 قورقودن تىترە يوردى قىزچىزك هريانى ،
 يازىيە دوغرو قوشدىق بولقايچون حيوانى .
 جان آتە آتلام ، ساقلام نشانلىقى ،
 بر آت داها بولادىم ، دكل بوتون مالى ،
 يارى حياتىيە ده كوله كوله ويرىردم ...
 قىر باجلادم ، باشنى كويە دوغرو چويرىردم .
 اورادن بر يىلدىرم خىزىلە يوله دوشدىك ،
 اوگىزدە كى يولى آرتقى امين كورمىدىك .
 سونجىمدن قاناتلانىش كىيدىك . . .

على بابا

بو قادارى ؟

احمد

بو قادار اولسه بىكزم سارار برى ، صولارى ؟
 فلەك بوسونجى دە بىزلرە فضلە كوردى ،
 بردوشمانى بش ايدوب يشمىزە دوشوردى .
 عمر اوشاقلرىنى سالمشدى آرقە مىزدن ،
 يتىشە جىكلرىنى آكلایوردىم بوخىزدن .
 بىن آتى نە قادار ظن ايتسەم دە قاناتلى
 كلىوردى يىلدىرىم كى سىكز اون آتلى .
 بولوطلر سىيرىلار ق چىقىدى آي دە ميدانه ،
 ايشته اصل اوزمان بر قورقو دوشدى بىكا .
 آرامىزدە آچىقلىق قىصالدېقە قىصالدى ،
 بر قورشون آتيمىنە ياقين مسافە قالدى . . .

على بابا

چىكەيدىك سلاھكى !

احمد

چىكەم ، كرى اوزاتىم ،

شويە نشانلامدن سىكز دو قوز آل آتەم . .

آرقەمدە كى آتلىلر قارىشىدى ، قول قول اولدى ،
 بىزم قازاندىمىز بر قارىشلىق يول اولدى .
 سلاھى كرىيە دوغرو اوزاىوردىم ،
 اونلر قورشون آتيور ، بىن قورشون آتيوردىم .
 نهايت ياندى كيتدى سلاھدە صوك قورشون .
 آرتىق امكانى يوقدى ، آكلادم ، قورتولوشك . .
 « تسليم اول ! » دىيە سىلر كلىوردى كرىدن .
 ايله تسليم اولورى يارى قويندە كىدەن ؟
 باقدم ، كيت كىدە آتەك قونى اكىليور ،
 دىزلرى كىليور ، نفسى كىليور ،
 خنچىرى باتىردىم صول بو كرىنە درىنجە .
 بو آجىلە حيوانم بر آز ايلرلەنجە
 باقدم كە زىنب بىكا آغىر بر يوك اولاجق ،
 نە بىن قورتولايمىز ، نە دە اوقورتولايمىز !

على بابا

سويە ، نە ياپدىك ، احمد ؟

احمد

آتىمى اوگە سورىدم .

على بابا

زىنبى نە ياپدىك ؟

احمد

نە ياپدىمى ؟ تولدوردىم ! . .

على بابا

نە سويە يورسك ؟

امنى

يالان !

احمد

تولدوردىم آلرملە ،

ياردىم قلىبنە قادار كوگىنى خنچىرملە .

هايقىراق : « آل عمر ! » دىيە كرى فىرلاتىم .

خفىقلە بىن آتەلە تۆزى دومانە قاندىم !

على بابا

قاتل !

(علی بابا، احمدك بوغازی صیقاركن
بردن بره قاپی صارسیلیر، علی بابا بر اقییر.)

أمتی

قاپی صارسیلیدی ...

عمرک سسی

آچیک، اویکزده قاتل وار،

زینب کی سزی ده تولا ورمه سین جاناوار!

جاندارمه لرله کلدیم ...

علی بابا

سن نه دیرسك، أمتی؟

قاپی بی آچیورم ...

أمتی

صاقلایلم احمدی،

تسلیم ایتمه، یازیقدر!

علی بابا

سن چیلدیردك غالباً،

قیزینك قاتلنی عفوایدنه من بر بابا!

أمتی

اولله اما کالنجه نه دیمشك سن دمین:

« منارخی بولورسم راضییم زینبک! »

اولیا تر به سندن داهاتیمز بر منار ...

(آچق ایچین قاپی به دوغرو ایلرلر .

قاپی آچیلنجه ألتده کی لامبا سونر .

اورته لقی قاب قارا کلق . بو ائناده

احمدله أمتی سولدن قایب اولشلردر.)

اومینچی مجلس

علی بابا، عمر .

عمر (ایچری کیره ركن خارجده کی

جاندارمه لرله باغیریر .)

اطرافه آیی باقك ... بلکه بریردن صیزار!

بابا، احمد بورایه کلدیمی؟

احمد

قاتلم، بابا!

علی بابا

آلچاق!

احمد

أوهت، آلچاغم،

چونکه جوریلدی عاجز برقادینه بیچاغم .

علی بابا

بومصومه قییاركن ایچکدن یاغادکی؟

ناکریدن قورقادکی؟ خلفدن اوتاغادکی؟ ..

احمد

زینب، من روحدی، روحم، عشقم، امیدم ...

اوکا برکون قییبی تصور ایده رمیدم؟

اگر بر ساعت اوکجه بو عقلدن کجه یدی

بوغمی جلادلره ویرمك اك دوغرو شیدی.

علی بابا

ینه جلاد ألتده جان ویره جکسك، احمد!

احمد

بن نه اطف ایسترم سزدن، نه ده مرحمت،

کورمشدم ایکی بویوک آفت اوکنده قیزی .

حیاتی ویریرسم، دیدم، قور تولور مرضی ...

علی بابا

زینب . زوالی زینب!

أمتی

شهید کیده ن یاوروجق،

یرمی بر بهارینه طوعادن تولا چوجوق!

احمد

بن جزایه حاضر بر قوربانلق قویونم ...

علی بابا

حسی بن بوغاجغم ...

احمد

بویورك، ایشته بونم!

علی بابا

عمر تحاف! خایر!

قالادی قوجه کویده آرانماقد، برطرف،
قیزیکزی تولدوردی... ایسترمیسک قورتولسون؟

علی بابا

دیلم سبب اولان کیمسه تا کریدن بولسون!

عمر

اوحالده باشقه یره کیزلنمش اولسه کرک،
آرایه لم برآزده قارشى کویه کچهرک...
قوردون آلتنده درکوی یاریم ساعته قادار!
الله ایصهارلادق!

علی بابا

یاردیتجیک اولسون الله!

انتقام آلمق سزین تسلیم اولورسه کناه!..

احمد

تسلیم اولق نه کزه! بن تسلیم آلاجنم،
کونلرجه، هفته لرجه داغلرده قالاجم.
دمین بکا جانانوار دییورمیدی اونلر،
کورسون فاسل جانانوار اولوبورمش قوبونلر!
علی بابا (وداعدن صوکره)
نرمه کیدیورسک؟
احمد

داغ باشنده آسنه یه،

امیدسز یولجیلرک یوللرینی کسه یه!

(احمد چیقار اوزاقدن صلا وبریلر صباح
أذاتی ایکی اختیار دیکلر.)

دردنجی مجلس

علی بابا، اُمّی، احمد

علی بابا

ایشیتدکمی؟ وقت دار!

احمد

عجله ایدیکزده اوحالده قورتولایم...

علی بابا

نه دییورسک؟

احمد

تولدورک، زینبی بولایم!

علی بابا

دوغرو دکلدر سنک تولومک بوبله آرکن،
اصل قاتل قارشیمده صالینارق کزه رکن
سنی بوغمتی ایسته یین اللرم طاش کسلیلر...

اُمّی

اویله اشرافه قارشى انسان نه دییه ییلیر؟

احمد

دیمک که عفو ایتدیکز؟

بشمی مجلس

علی بابا، اُمّی

علی بابا

ایشته صباح اُذاتی... کچ قالایم بوکونده...
باستونم واردی، اوزات، پنجره نك اوکنده!
حکومتده ایشم وار...

اُمّی

سنده شیمدی نرمه یه؟

علی بابا

ویرکینک فضلای سنی کیده ییم سیلایریمه یه!..

صوک

فاردی نافز